

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΛΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΚΟΜΜΑΤΩΝ**

**Ταχ. Διεύθυνση : Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ. Κώδικας : 101 83
Πληροφορίες : Π. Καλδή, Θ. Φλώρος
Τηλέφωνο : 213136 1311 – 1131
Φαξ : 213136 1140
E-mail : p.kaldi@ypes.gr
th.floros@ypes.gr**

**ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ ΕΚΛΟΓΙΚΟ
Αθήνα 14 Μαΐου 2019
Αριθ. Πρωτ.: 36857**

**Προς
Πίνακας αποδεκτών**

Αριθ. Εγκυκλίου: 34

ΘΕΜΑ: Διενέργεια των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των περιφερειακών, δημοτικών και κοινοτικών αρχών της 26^{ης} Μαΐου 2019.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την Κυριακή 26 Μαΐου 2019 θα διεξαχθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των αντιπροσώπων της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ταυτόχρονα με τον πρώτο γύρο των αυτοδιοικητικών εκλογών. Όπου δεν αναδειχθούν περιφερειάρχες ή δήμαρχοι, ο δεύτερος γύρος των αυτοδιοικητικών εκλογών θα διεξαχθεί την Κυριακή 2 Ιουνίου, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές και τους ίδιους δικαστικούς αντιπροσώπους και εφόρους αυτών.

Στις εκλογές αυτές θα ψηφίσουν για πρώτη φορά οι Έλληνες και Ελληνίδες πολίτες που, εντός του 2019, συμπληρώνουν το 17^ο έτος της ηλικίας τους.¹

Επίσης για πρώτη φορά θα ψηφίσουν για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών και οι πολίτες των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κατοικούν στη χώρα μας, χωρίς την προϋπόθεση απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας, εφόσον όμως είναι εγγεγραμμένοι σύμφωνα

¹ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του ν. 4406/2016 «Αναλογική εκπροσώπηση των πολιτικών κομμάτων, διεύρυνση του δικαιώματος εκλέγειν και άλλες διατάξεις περί εκλογής Βουλευτών» (Α' 133).

με την κείμενη νομοθεσία στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των οικείων δήμων και συμπληρώνουν εντός του 2019 τουλάχιστον το 17^ο έτος της ηλικίας τους.²

Για τους πολίτες της Ένωσης ισχύει ότι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορούν να ασκήσουν τα πολιτικά τους δικαιώματα είτε στο κράτος μέλος καταγωγής είτε στο κράτος μέλος κατοικίας. Δεν είναι επιτρεπτό όμως να ψηφίσουν περισσότερο από μία φορά κατά τις ίδιες εκλογές.

Ιδιαίτέρως σημειώνεται ότι μία εκ των βασικών αλλαγών στο θεσμικό πλαίσιο της ανάδειξης των περιφερειακών και δημοτικών αρχών, είναι η θεσμοθέτηση του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής.

Στις ενότητες που ακολουθούν παρέχονται οδηγίες για την εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου που διέπει τις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των περιφερειακών, δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

Ειδικότερα, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπαγορεύεται από τις διατάξεις των νόμων 4255/2014 «Εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις» (Α' 89) και 2196/1994 (Α' 41), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Η προπαρασκευή και διενέργεια της ψηφοφορίας των αυτοδιοικητικών εκλογών διέπεται από τις διατάξεις του νόμου 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87), όπως τροποποιήθηκε με τους νόμους 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Εμβάθυνση της Δημοκρατίας – ... [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] -...- Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας ΥΠΕΣ» (Α' 133)» και 4406/2016 «Αναλογική εκπροσώπηση των πολιτικών κομμάτων, διεύρυνση του δικαιώματος εκλέγειν και άλλες διατάξεις περί εκλογής Βουλευτών» (Α' 133).

Ιδιαίτερης μνείας χρήζουν οι τελευταίες τροποποιήσεις του πδ/τος 26/2012 «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (Α' 57) με το νόμο 4610/2019 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις» (Α' 70). Υπενθυμίζεται ότι οι διατάξεις του πδ/τος 26/2012 καθορίζουν, συνδυαστικά με τους προαναφερόμενους νόμους το σύνολο της εκλογικής διαδικασίας.

Το Υπουργείο Εσωτερικών έχοντας την κύρια ευθύνη για την οργάνωση και επιτυχή διεξαγωγή των εκλογών, θεωρεί χρήσιμη την παροχή πληροφοριών και διευκρινίσεων προς όλες

² Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 48 του ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Εμβάθυνση της Δημοκρατίας – ... [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] -...- Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας ΥΠΕΣ» (Α' 133).

τις υπηρεσίες και τα όργανα που εμπλέκονται στην εκλογική διαδικασία, με σκοπό την υποβοήθηση και εκπλήρωση του έργου τους.

Ακολούθως, επισημαίνονται οι σημαντικότερες ρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου και τα βασικά στάδια της προπαρασκευαστικής διαδικασίας των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ παρέχονται αναλυτικές οδηγίες για την πιστή εφαρμογή τους. Σημειώνεται ότι σκοπός της παρούσας εγκυκλίου είναι να παρέχει σε όλες τις εμπλεκόμενες στην εκλογική διαδικασία αρχές και υπηρεσίες τις βασικές πληροφορίες που αφορούν τη διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας με πλήρη και συνοπτικό τρόπο, ενώ για τυχόν επιμέρους ειδικά θέματα υπάρχουν αναλυτικές εγκύκλιοι των κατά περίπτωση αρμόδιων Διευθύνσεων του Υπουργείου, οι οποίες μπορούν να αναζητούνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου, στη διαδρομή: www.ypes.gr/ekloges.

Το περιεχόμενο της εγκυκλίου χωρίζεται σε τρία μέρη:

Στο πρώτο μέρος παρέχονται πληροφορίες για την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών, για τον αριθμό των εκλεγμένων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που αναλογούν στην Ελλάδα, καθώς και για το δικαίωμα του εκλέγειν.

Στο δεύτερο μέρος προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες και οι ενέργειες των κρατικών υπηρεσιών και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αμέσως μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου μέχρι την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας.

Στο τρίτο μέρος επισημαίνονται τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά την ημέρα της ψηφοφορίας, όπως λ.χ. ο τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος και η εξαγωγή και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εκλογών.

Σημειώνεται ότι όπου παρακάτω αναφέρεται ο «Αντιπεριφερειάρχης», ειδικώς για την Περιφέρεια Αττικής νοείται ο Περιφερειάρχης Αττικής.

Μετά το κείμενο της εγκυκλίου ακολουθεί Παράρτημα με τους σχετικούς νόμους και Υπουργικές αποφάσεις.

Α. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΛΕΓΕΙΝ ΚΑΙ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ. ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ.

1. Ημέρα της εκλογής

(Άρθρα 1 παρ. 3 του ν.4255/2014, 9 παρ. 4 και 46 παρ. 6 του ν. 4555/2018)

Η ψηφοφορία για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα διεξαχθεί ταυτόχρονα με τον Α' Γύρο των εκλογών για την ανάδειξη των περιφερειακών, δημοτικών και κοινοτικών αρχών, την **Κυριακή 26 Μαΐου 2019**, από 07.00 έως 19.00.

Στη χώρα μας η ημέρα διεξαγωγής της ψηφοφορίας για την εκλογή των **είκοσι ένα (21) μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** που αναλογούν στην Ελλάδα, ορίζεται με το π.δ. 38/2019 (ΦΕΚ Α' /64/24.4.2019)

2. Τρόπος εκλογής

(Άρθρα 1 παρ.1 του ν.4255/2014, 29 παρ. 1 και 134 παρ. 1 του ν. 3852/2010)

Η εκλογή για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των περιφερειακών, δημοτικών και κοινοτικών αρχών, διενεργείται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.

3. Εκλογική Περιφέρεια

(Άρθρο 1 παρ. 2 του ν.4255/2014 και άρθρο 3 της 2013/312/ΕΕ απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 28^{ης} Ιουνίου 2013 και άρθρα 25 και 135 του ν. 3852/2010)

Για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η Ελληνική Επικράτεια αποτελεί μία ενιαία εκλογική περιφέρεια με **είκοσι μία (21) έδρες**.

Οι εκλογικές περιφέρειες των περιφερειών καθορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 135 του ν. 3852/2010, των δε δήμων, με τις διατάξεις του άρθρου 25 του ίδιου νόμου.

4. Δικαίωμα εκλέγειν

(Άρθρα 1 παρ. 1 του ν. 4255/2014, 1 του ν. 4406/2016 (Α' 133), άρθρα «τρίτο» και «τέταρτο» του ν.2196/1994 και άρθρα 10 και 116 του ν. 3852/2010)

Το δικαίωμα του εκλέγειν για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των περιφερειακών, δημοτικών και κοινοτικών αρχών, έχουν οι Έλληνες και Ελληνίδες

πολίτες που έχουν συμπληρώσει το **17^ο έτος της ηλικίας τους**, είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων της χώρας και δεν έχουν στερηθεί του δικαιώματος αυτού (άρθρα 4 και 6 παρ.1 του πδ/τος 26/2012).

Οι περιπτώσεις στέρησης του δικαιώματος του εκλέγειν καθορίζονται στο άρθρο 5 του ίδιου πδ/τος.

Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική (άρθρο 1 παρ.1 του ν.4255/2014, 11 και 116 του ν. 3852/2010 και άρθρο 6 παρ.2 του πδ/τος 26/2012).

Το δικαίωμα του εκλέγειν στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των δημοτικών, καθώς πλέον, και των περιφερειακών αρχών, έχουν και οι **πολίτες των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** που κατοικούν στην Ελλάδα, με προϋπόθεση την εγγραφή τους στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους δήμου της χώρας. Οι εκλογείς αυτοί θα ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με την προσκόμιση ισχύοντος αποδεικτικού ταυτότητας ή διαβατηρίου.

B. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Στο μέρος αυτό περιγράφονται οι ενέργειες των αρμόδιων υπηρεσιών, από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου μέχρι και την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας.

Σε αυτό το στάδιο προπαρασκευής των εκλογών περιλαμβάνονται:

- Ο καθορισμός των εκλογικών τμημάτων και καταστημάτων ψηφοφορίας
- Ο διορισμός των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής
- Η συγκρότηση των εφορευτικών επιτροπών και η κλήρωση των μελών τους
- Η εκτύπωση και προώθηση των εκλογικών καταλόγων, βιβλίων και εντύπων στα εκλογικά τμήματα και καταστήματα, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από τις εφορευτικές επιτροπές και άλλα όργανα
- Η κατασκευή των ψηφοδελτίων, των εκλογικών φακέλων και σάκων, των καλπών και των ειδικών διαχωρισμάτων ψηφοφορίας
- Η έκδοση του προγράμματος ψηφοφορίας και
- Η παραλαβή του εκλογικού υλικού στο κατάστημα ψηφοφορίας από τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής.

1. Εκλογικά τμήματα και καταστήματα ψηφοφορίας
(Άρθρα 5 παρ. 3 του ν.4255/2014, άρθρο 10 παράγραφος 4 του ν.4239/2014 και άρθρα 51, 52 και 55 του π/δτος 26/2012, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 114 του ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87), όπως ισχύει και ειδικότερα της περίπτωσης α' της παρ. 6 του άρθρου 114 του ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 118 του ν. 4604/2019)

1.1 Προσδιορισμός εκλογικών τμημάτων

Τα **εκλογικά τμήματα** και καταστήματα ψηφοφορίας ορίζονται με απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη που εκδίδεται το αργότερο δέκα (10) ημέρες μετά τη δημοσίευση του διατάγματος με το οποίο ορίζεται η ημέρα διενέργειας των εκλογών, δηλαδή το αργότερο μέχρι την 4^η Μαΐου 2019. Οι αποφάσεις των Αντιπεριφερειάρχων κοινοποιούνται αμέσως στο Πρωτοδικείο της έδρας του νομού, καθώς και στο Υπουργείο Εσωτερικών και μέσω αυτού στον Άρειο Πάγο. Οι αποφάσεις αυτές μπορεί να τροποποιηθούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία της 26^{ης} Μαΐου 2019, δηλαδή μέχρι και την 15^η Μαΐου 2019. Μετά την **οριστικοποίηση** των ανωτέρω αποφάσεων, αυτές γνωστοποιούνται με προκήρυξη των Αντιπεριφερειάρχων στους δήμους του νομού, πέντε **(5)** τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία της 26^{ης} Μαΐου 2019, δηλαδή το αργότερο **μέχρι την 20^η Μαΐου 2019**.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 του π.δ/τος 26/2012 (Α'57), παρέχεται η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και στους κρατούμενους των φυλακών, εφόσον βεβαίως πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τις διατάξεις της εκλογικής νομοθεσίας. Για το σκοπό αυτό, οργανώνονται εκλογικά τμήματα σε κάθε φυλακή. Οι ειδικότερες λεπτομέρειες για την ψηφοφορία των κρατούμενων στις φυλακές, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

1.2 Διεξαγωγή εκλογικών διαδικασιών στα εκλογικά τμήματα κατά τις εκλογές της 26^{ης} Μαΐου και της 2^{ας} Ιουνίου 2019

Για τη σύσταση των εκλογικών τμημάτων εφαρμόζονται τα οριζόμενα στη με αριθμ. 29745/18.04.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Σύμφωνα με την ανωτέρω ΥΑ:

- τα εκλογικά τμήματα αριθμούνται συνεχόμενα, ξεκινώντας από τον αριθμό «1»

- για αριθμό εγγεγραμμένων άνω των τριακοσίων (300), συστήνονται ζεύγη εκλογικών τμημάτων, διακριτά σε Α και Β. Η αρίθμηση κάθε ζεύγους είναι κοινή.
- η ψηφοφορία για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και για τις περιφερειακές εκλογές θα διεξαχθεί στα εκλογικά τμήματα με τη διάκριση «Α»
- η ψηφοφορία για τις δημοτικές εκλογές και την ανάδειξη συμβούλων ή προέδρων κοινότητας, θα διεξαχθεί στα εκλογικά τμήματα με τη διάκριση «Β»
- τα κατά τα ανωτέρω διακριτά «Α» και «Β» εκλογικά τμήματα στεγάζονται στο ίδιο εκλογικό κατάστημα και σε συνεχόμενες αίθουσες, ώστε να προκύπτει και χωροταξικά η αλληλουχία του
- σε κάθε ένα εκ των διακριτών «Α» και «Β» εκλογικών τμημάτων χορηγείται από ένα αντίγραφο του ίδιου εκλογικού καταλόγου.

Κατ' εξαίρεση:

- οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι περιφερειακές και οι δημοτικές εκλογές, καθώς και οι εκλογές για την ανάδειξη συμβούλων ή προέδρων κοινότητας, θα διεξαχθούν σε ένα (ενιαίο) εκλογικό τμήμα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, καθώς και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων, εφόσον ο αριθμός των εγγεγραμμένων δεν υπερβαίνει τους τριακόσιους (300)
- ομοίως, θα διεξαχθούν σε ένα (ενιαίο) εκλογικό τμήμα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, καθώς και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων, οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι περιφερειακές και οι δημοτικές εκλογές στους δήμους που δεν αναδεικνύονται συμβούλια ή πρόεδροι κοινότητας.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την 33697/03.05.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, συστάθηκαν κατ' εξαίρεση των ανωτέρω εκλογικά τμήματα, ύστερα από αιτιολογημένες εισηγήσεις των οικείων Αντιπεριφερειάρχων περί συνδρομής αντικειμενικών λόγων.

Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος κάθε εκλογέα ολοκληρώνεται με την ψηφοφορία στα ανωτέρω «Α» και «Β» τμήματα.

Αναλυτικές οδηγίες και διευκρινήσεις για τη σύσταση των εκλογικών τμημάτων και καταστημάτων ψηφοφορίας, τις αποφάσεις καθορισμού τους καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα, παρέχονται στη με αριθ. 21/30309/19.04.2019 Εγκύκλιο του Υπουργού Εσωτερικών.

2. Συγκρότηση εφορευτικών επιτροπών – Διορισμός αντιπροσώπων δικαστικής αρχής

(Άρθρα 5 παρ. 3 του ν.4255/2014, άρθρο και 136 του ν. 4604/2019, άρθρο 249 του ν. 4610/2019 και άρθρα 58 και 68 του πδ/τος 26/2012)

Η ψηφοφορία διεξάγεται σε κάθε εκλογικό τμήμα ενώπιον πενταμελούς εφορευτικής επιτροπής, που αποτελείται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, ως πρόεδρο, και τέσσερα μέλη. Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών, μαζί με ισάριθμα αναπληρωματικά, κληρώνονται από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, μεταξύ των εγγεγραμμένων εκλογέων στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου που υπάγεται το εκλογικό τμήμα.

Σε όποιους δήμους οι κατάλογοι είναι **καταρτισμένοι κατά εκλογικά διαμερίσματα**, τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών κληρώνονται ή διορίζονται μεταξύ αυτών που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του οικείου εκλογικού διαμερίσματος. Σε όλες τις περιπτώσεις, τα παραπάνω μέλη πρέπει να κατοικούν στο δήμο ή το εκλογικό διαμέρισμα που υπάγεται το εκλογικό τμήμα, για το οποίο κληρώθηκαν. Σε περίπτωση διορισμού τους από το Πρωτοδικείο, τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών πρέπει να έχουν τουλάχιστον απολυτήριο δημοτικού σχολείου και να μην έχουν υπερβεί το εξηκοστό πέμπτο (65^ο) έτος της ηλικίας τους.

Η κλήρωση ή ο διορισμός των μελών πρέπει να γίνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημέρα της προκήρυξης των εκλογών, δηλαδή μέχρι την 9^η Μαΐου 2019. Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών ειδοποιούνται για τον διορισμό τους με φροντίδα των αντίστοιχων Εισαγγελέων Πρωτοδικών και με απόδειξη, **τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν** από την ημέρα της ψηφοφορίας της 26^{ης} Μαΐου 2019, δηλαδή το αργότερο **μέχρι την 20^η Μαΐου 2019** και είναι υποχρεωμένα να ασκήσουν τα καθήκοντά τους στις ψηφοφορίες της 26^{ης} Μαΐου και της 2^{ης} Ιουνίου 2019, ανεξαρτήτως αν ειδοποιήθηκαν εγκαίρως.

Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι αναπληρωτές τους, διορίζονται από το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου μεταξύ των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 68 της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει.

Αν εξαντληθεί ο αριθμός και των διορισμένων αναπληρωτών αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής σε κάποια εκλογική περιφέρεια και παραμείνουν εκλογικά τμήματα χωρίς αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, ο οικείος έφορος μπορεί να διορίσει στα τμήματα αυτά αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 68 του πδ/τος 26/2012 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου, όπως ισχύει.

Η πράξη του εφόρου για το διορισμό ανακοινώνεται αμέσως στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της εκλογικής περιφέρειας. Στην ίδια περίπτωση είναι δυνατή και η χρησιμοποίηση αντιπροσώπων ή αναπληρωτών από άλλες

εκλογικές περιφέρειες, τους οποίους διαθέτει με εντολή του ο έφορος της εκλογικής περιφέρειας στην οποία διορίστηκαν, ύστερα από αίτηση του εφόρου της περιφέρειας στην οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Οι μεταβολές αυτές ανακοινώνονται αμέσως στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στους οικείους Εισαγγελείς Πρωτοδικών.

Τα πρόσωπα που διορίζονται ως έφοροι και τακτικοί ή αναπληρωτές αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, ειδοποιούνται από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και οφείλουν να βρίσκονται στον τόπο του διορισμού τους δύο (2) ημέρες πριν από την ψηφοφορία, δηλαδή την **23^η Μαΐου 2019** (εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και πρώτη Κυριακή των αυτοδιοικητικών εκλογών) και την **30^η Μαΐου 2019** για τις εκλογές της 2^{ης} Ιουνίου 2019 (δεύτερη Κυριακή αυτοδιοικητικών εκλογών).

Με την άφιξή τους, τα ανωτέρω πρόσωπα ειδοποιούν αμέσως **τον Εισαγγελέα της περιφέρειάς τους και τον οικείο Περιφερειάρχη** (άρθρο 68 παρ.13 του πδ/τος 26/2012). Ταυτόχρονα, οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής υποχρεούνται να αναφέρουν με το ταχύτερο μέσο στον οικείο έφορο, την άφιξη και την ανάληψη των καθηκόντων τους (άρθρο 66 παρ.3 του πδ/τος 26/2012).

Η εφορευτική επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.3 του ν.4255/2014 σε συνδυασμό με το άρθρο 63 του πδ/τος 26/2012, αναθέτει **καθήκοντα γραμματέα**, για τη σύνταξη των πρακτικών της, σε υπάλληλο δημόσιο ή δημοτικό ή υπάλληλο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, που είναι υποχρεωμένος να τα εκτελέσει. Αν τούτο δεν είναι εφικτό, η εφορευτική επιτροπή αναθέτει καθήκοντα γραμματέα σε εκλογέα ή σε τακτικό ή αναπληρωματικό μέλος της.

Στην περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο δεν υπάρχει γραμματέας εφορευτικής επιτροπής, δεν παρακωλύεται καθόλου το έργο της, διότι ο ίδιος ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ή ο προεδρεύων της επιτροπής μπορεί και να εκτελέσει καθήκοντα γραμματέα.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την με αριθμ. 29745/18.04.2019 ΥΑ «Διεξαγωγή εκλογικών διαδικασιών στα εκλογικά τμήματα, ψηφοφορία αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και γραμματείς εφορευτικών επιτροπών κατά τις εκλογές της 26ης Μαΐου και της 2ας Ιουνίου 2019», στην **Περιφέρεια Αττικής** και την **Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης** της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στα εκλογικά τμήματα που φέρουν τη διάκριση «Α'» και «Β'», θα οριστούν **από δύο γραμματείς** για την υποστήριξη του έργου των εφορευτικών επιτροπών τους. Δύο γραμματείς θα οριστούν και σε όλα τα ενιαία εκλογικά τμήματα, δηλαδή στα **τμήματα που δεν φέρουν τη διάκριση «Α'» ή «Β'»**.

3. Ψηφοδέλτια και εκλογικοί φάκελοι

3.1 Ψηφοδέλτια και εκλογικοί φάκελοι εκλογών Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Άρθρο 4 του ν.4255/2014)

Τα θέματα που αφορούν στα ψηφοδέλτια και στους εκλογικούς φακέλους ρυθμίζονται με το ν.4255/2014 και τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών, καθώς και από τις κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού, εκδοθείσες αποφάσεις.

Ειδικότερα:

α) Ψηφοδέλτια

Τα ψηφοδέλτια είναι μόνο έντυπα, με σχήμα ορθογώνιο και ομοιόμορφα για ολόκληρη την Επικράτεια και εκτυπώνονται με ευθύνη των κομμάτων ή των συνασπισμών συνεργαζομένων κομμάτων σε χαρτί που χορηγείται από το Υπουργείο Εσωτερικών (άρθρο 4 παρ.1 του ν.4255/2014 και άρθρο 70 παρ.3 του π.δ. 26/2012).

Η ποσότητα του χαρτιού που χορηγείται σε κάθε κόμμα ή συνασπισμό συνεργαζομένων κομμάτων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Το χαρτί κατασκευής των ψηφοδελτίων, των «λευκών» ψηφοδελτίων (κενών - άγραφων) καθώς και των φακέλων εντός των οποίων κλείνονται τα ψηφοδέλτια, είναι απόχρωσης «ανοικτού σιελ», οι δε διαστάσεις των ψηφοδελτίων περίπου **14Χ35** εκατοστά του μέτρου (αριθ.6030/29.01.2019, ΑΔΑ ΩΔΔΨ465ΧΘ7-ΨΩΞ απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών). Τα τυπογραφικά στοιχεία των ψηφοδελτίων είναι μελανής απόχρωσης (άρθρο 70 παρ. 3 του πδ/τος 26/2012).

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί έλλειψη έντυπων ψηφοδελτίων κατά την ψηφοφορία, επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν μη έντυπα ψηφοδέλτια της ίδιας απόχρωσης με τα έντυπα, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ.2 του ν.4255/2014 και του άρθρου 74 του ανωτέρω διατάγματος, που ρυθμίζει τα θέματα σχετικά με τη χρήση των λευκών ψηφοδελτίων. Στο μη έντυπο ψηφοδέλτιο, ο εκλογέας αναγράφει με το χέρι του το όνομα του συνδυασμού της προτίμησής του, καθώς και το ονοματεπώνυμο **μέχρι και τεσσάρων (4) υποψηφίων της προτίμησής** του από τον ίδιο συνδυασμό (άρθρο 4 παρ.2, εδάφιο 2 του ν.4255/2014 και άρθρο 74 παρ.4 και 5 του πδ/τος 26/2012).

Όπως προαναφέρθηκε, **στο έντυπο ψηφοδέλτιο αναγράφονται** μόνο το όνομα και το έμβλημα του κόμματος ή του συνασπισμού συνεργαζομένων κομμάτων και τα ονόματα των υποψηφίων, **με αλφαβητική σειρά επωνύμου** (άρθρο 3 παρ.4 του ν.4255/2014 και 72 παρ.2 και 3 του π.δ. 26/2012). Τα πολιτικά κόμματα ή οι συνασπισμοί συνεργαζομένων κομμάτων **που συνδέονται με ευρωπαϊκό πολιτικό κόμμα**, μπορούν να αναγράφουν στα

ψηφοδέλτια του συνδυασμού, πριν από το έμβλημα και το όνομά τους, το έμβλημα και το όνομα του αντίστοιχου ευρωπαϊκού πολιτικού κόμματος.

Τα πολιτικά κόμματα υποχρεούνται να παραδώσουν στους Αντιπεριφερειάρχες επαρκή αριθμό ψηφοδελτίων **οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν** από την ψηφοφορία, δηλαδή το αργότερο **μέχρι την 17^η Μαΐου 2019**. Στη συνέχεια οι Αντιπεριφερειάρχες οφείλουν να εφοδιάσουν τις εφορευτικές επιτροπές με ψηφοδέλτια **κατά τουλάχιστον 20% περισσότερα** από τον αριθμό των εγγεγραμμένων, σε κάθε εκλογικό τμήμα, εκλογέων (άρθρο 71 του πδ/τος 26/2012).

Τέλος, οι διατάξεις της εκλογικής νομοθεσίας που ρυθμίζουν τις περιπτώσεις **ακυρότητας των ψηφοδελτίων** (άρθρα 70 παρ.3, 73 παρ.2, 74 παρ.6 και 7, 75 παρ.4 και 76) έχουν ανάλογη εφαρμογή.

β) Εκλογικοί φάκελοι

(Άρθρο 75 του πδ/τος 26/2012)

Οι φάκελοι στους οποίους εσωκλείνονται τα ψηφοδέλτια, κατασκευάζονται ομοιόμορφα από αδιαφανές χαρτί απόχρωσης **«ανοιχτού σιελ»** και διατίθενται με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, (άρθρο 4 παρ.3 του ν.4255/2014 και άρθρο 75 παρ.1 του πδ/τος 26/2012). Στη μπροστινή τους πλευρά φέρουν διαγώνια, έντυπο γνώρισμα πλάτους περίπου ενός (1) εκατοστού του μέτρου, που αποτελείται από πέντε (5) γραμμές απόχρωσης «βαθύ μπλε», με τη μεσαία γραμμή να είναι κυματοειδής.

Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις διαστάσεις τους καθορίστηκαν με την αριθ. 6030/29.01.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Το Υπουργείο Εσωτερικών φροντίζει για την αποστολή των εκλογικών φακέλων στους Αντιπεριφερειάρχες. Οι Αντιπεριφερειάρχες, οφείλουν να παραδώσουν τους φακέλους στις δημοτικές αρχές, προκειμένου να εφοδιάσουν τις εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων.

3.2 Ψηφοδέλτια και εκλογικοί φάκελοι περιφερειακών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών

(Άρθρα 24, 24Α, 26, 127, 128 και 129 του ν. 3870/2010 και άρθρο 75 του πδ/τος 26/2012)

α) Ψηφοδέλτια

i) Τα ψηφοδέλτια είναι μόνο έντυπα κατασκευάζονται από λευκό χαρτί με δαπάνες των συνδυασμών.

ii) Οι διαστάσεις των **λευκών ψηφοδελτίων για τις περιφερειακές και δημοτικές εκλογές** ορίζονται με την αριθ. 6009/29.01.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Η εκτύπωση των εντύπων ψηφοδελτίων πρέπει να είναι με μαύρη απόχρωση.

β) Εκλογικοί φάκελοι

Οι εκλογικοί φάκελοι που χρησιμοποιούνται για τις **περιφερειακές εκλογές** κατασκευάζονται από χαρτί αδιαφανές λευκής απόχρωσης, φέρουν στην μπροστινή τους πλευρά, διαγώνια πέντε (5) γραμμές απόχρωσης «βαθύ μπλε», με τη μεσαία να είναι κυματοειδής, συνολικού πλάτους περίπου ενός εκατοστού του μέτρου και επιπλέον φέρουν το γράμμα «Π» απόχρωσης «βαθύ μπλε» σε έντονη γραμματοσειρά. (αριθ. 6026 /29.01.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών).

Οι εκλογικοί φάκελοι που χρησιμοποιούνται για τις **δημοτικές εκλογές** κατασκευάζονται από χαρτί αδιαφανές λευκής απόχρωσης, φέρουν στη μπροστινή τους πλευρά, διαγώνια πέντε (5) γραμμές απόχρωσης «βαθύ μπλε», με τη μεσαία να είναι κυματοειδής, συνολικού πλάτους περίπου ενός εκατοστού του μέτρου. Επίσης οι φάκελοι για την ανάδειξη **δημάρχων και δημοτικών συμβούλων** φέρουν το γράμμα «Δ» απόχρωσης «βαθύ μπλε», σε έντονη γραμματοσειρά και οι φάκελοι για την ανάδειξη **συμβούλων και προέδρων κοινοτήτων** το γράμμα, «Κ» απόχρωσης «βαθύ μπλε», σε έντονη γραμματοσειρά (αριθ. 6022/29.01.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών).

4. Εκλογικοί σάκοι

4.1 Εκλογικοί σάκοι εκλογών Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

(Άρθρα 5 παρ.3 και 4 του ν.4255/2014 και 94 του πδ/τος 26/2012)

Ο σάκος, μέσα στον οποίο κλείνεται από κάθε εφορευτική επιτροπή το εκλογικό υλικό της ψηφοφορίας για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει τυπωμένη στη μια εξωτερική πλευρά του με κεφαλαία γράμματα καφέ απόχρωσης και σε παράλληλες σειρές την εξής ένδειξη:

ΕΚΛΟΓΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ 2019
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
..... ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(Αριθμός) (Όνομασία)

Ο τύπος και το ειδικό γνώρισμα του σάκου ορίστηκαν με την αριθ.6033/29.01.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

4.2 Εκλογικοί σάκοι περιφερειακών και δημοτικών εκλογών

Ο σάκος μέσα στον οποίο κλείνεται από κάθε εφορευτική επιτροπή το κάθε μορφής εκλογικό υλικό της ψηφοφορίας για την εκλογή **περιφερειάρχων και περιφερειακών συμβούλων** έχει τυπωμένη στην εξωτερική επιφάνεια της μίας πλευράς του, με κεφαλαία γράμματα, θαλασσιάς απόχρωσης, σε παράλληλες σειρές την εξής ένδειξη:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
 ΜΑΪΟΥ 2019
 (Ημερομηνία)
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ
 ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
 (Αριθμός) (Ονομασία)

Ο σάκος, μέσα στον οποίο κλείνεται από κάθε εφορευτική επιτροπή το κάθε μορφής εκλογικό υλικό της ψηφοφορίας για την εκλογή **δημάρχων και δημοτικών συμβούλων**, έχει τυπωμένη στην εξωτερική επιφάνεια της μίας πλευράς του, με κεφαλαία γράμματα, μαύρης απόχρωσης, σε παράλληλες σειρές την εξής ένδειξη:

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
 ΜΑΪΟΥ 2019
 (Ημερομηνία)
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ
 ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
 (Αριθμός) (Ονομασία)

Ο σάκος, μέσα στον οποίο κλείνεται από κάθε εφορευτική επιτροπή το κάθε μορφής εκλογικό υλικό της ψηφοφορίας για την εκλογή **συμβούλων και προέδρων κοινοτήτων**

έχει τυπωμένη στην εξωτερική επιφάνεια της μίας πλευράς του, με κεφαλαία γράμματα, μαύρης απόχρωσης, σε παράλληλες σειρές την εξής ένδειξη:

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
 ΜΑΪΟΥ 2019
(Ημερομηνία)
ΝΟΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ
 ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(Αριθμός) (Ονομασία)

Ο τύπος και το ειδικό γνώρισμα των σάκων ορίστηκαν με την αριθ. 6018/29.01.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

5. Κάλπες

Οι κάλπες κατασκευάζονται με φροντίδα του ΥΠ.ΕΣ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ.3 του ν.4255/2014 και 57 παρ.3 του πδ/τος 26/2012.

6. Ειδικά διαχωρίσματα ψηφοφορίας (παραβάν)

Για τη διασφάλιση της μυστικότητας της ψηφοφορίας, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει εφοδιάσει όλα τα καταστήματα ψηφοφορίας της χώρας, με ομοιόμορφα ειδικά διαχωρίσματα (παραβάν) που κατασκευάζονται από μεταλλικό λυόμενο σκελετό και καλύπτονται με μπλε χρώματος ύφασμα. Τα παραβάν τοποθετούνται στην αίθουσα ψηφοφορίας, προκειμένου να αποσύρονται οι εκλογείς στο χώρο τους για τη συμπλήρωση και τοποθέτηση, στον εκλογικό φάκελο, του ψηφοδελτίου της προτίμησής τους.

Στις κάλπες και τα ειδικά διαχωρίσματα (παραβάν) της ψηφοφορίας για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των Δημοτικών, των Κοινοτικών και Περιφερειακών αρχών της 26ης Μαΐου 2019 επικολλάται η αντίστοιχη έντυπη αφίσα, τα γνωρίσματα της οποίας καθορίστηκαν με την αριθμ. 24567/03.04.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

7. Εκλογικοί κατάλογοι

(Άρθρα 5 παρ.1 και 3 του ν.4255/2014, άρθρα 15, 26, 27 και 95 του πδ/τος 26/2012, άρθρα τρίτο και τέταρτο του ν. 2196/1994, άρθρα 12 και 116 του ν. 3852/2010)

7.1 Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των περιφερειακών, δημοτικών και κοινοτικών αρχών, θα διεξαχθούν με βάση τους εκλογικούς καταλόγους που οριστικοποιήθηκαν **μετά την Α' αναθεώρηση έτους 2019** και περιλαμβάνουν όλες τις μεταβολές που συντελέστηκαν μέχρι και την **28^η Φεβρουαρίου 2019**.

Στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα ισχύσουν οι **ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι ετεροδημοτών**, στους οποίους συμπεριλήφθηκαν οι εκλογείς που υπέβαλαν αίτηση εγγραφής μέχρι και τις 28.2.2019 κατά τα ανωτέρω, καθώς και **ειδικοί κατάλογοι πολιτών Ευρωπαϊκής Ένωσης**, οι οποίοι έχουν υποβάλλει σχετική αίτηση εγγραφής επίσης μέχρι τις 28.2.2019.

Επιπλέον, στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα χρησιμοποιηθούν ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι ή καταστάσεις για ορισμένες κατηγορίες εκλογέων (**στρατιωτικών, ναυτικών, και ανδρών φρουράς εκλογικών τμημάτων, καθώς και κρατουμένων στις φυλακές**), που προβλέπονται στα άρθρα 27, 69 παρ.2, 82 παρ.5, 7 και 8 του άρθρου 82 του πδ/τος 26/2012. Λεπτομέρειες για τους ειδικούς καταλόγους και τις καταστάσεις των εν λόγω κατηγοριών εκλογέων περιλαμβάνονται στη με αριθμ. 25/31774/24.04.2019 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών.

Ειδικότερα σημειώνονται τα ακόλουθα:

Στον αριθμό των πεντακοσίων σαράντα (540) εκλογέων που εντάσσονται σε κάθε **«Α» και «Β» τμήμα**, περιλαμβάνονται οι εγγεγραμμένοι στο βασικό εκλογικό κατάλογο. Οι ετεροδημότες, οι κοινοτικοί εκλογείς και οι εκλογείς του άρθρου 27 του π.δ/τος 26/2012 (στρατιωτικοί κλπ.), προστίθενται πέραν του αριθμού των πεντακοσίων σαράντα (540).

Ειδικά για την **Περιφέρεια Αττικής**, στον αριθμό των πεντακοσίων σαράντα (540) εκλογέων περιλαμβάνονται οι εγγεγραμμένοι στο βασικό εκλογικό κατάλογο και οι ετεροδημότες. Οι κοινοτικοί εκλογείς και οι εκλογείς του άρθρου 27 του π.δ/τος 26/2012 (στρατιωτικοί κλπ.), προστίθενται πέραν του αριθμού των πεντακοσίων σαράντα (540).

Στα ενιαία εκλογικά τμήματα **που δεν φέρουν τη διάκριση «Α» και «Β»**, ήτοι

- στα τμήματα με αριθμό εγγεγραμμένων στο βασικό εκλογικό κατάλογο μέχρι τριακόσιους (300) εκλογείς, καθώς και
- στα τμήματα των δήμων **που δεν αναδεικνύονται συμβούλια ή πρόεδροι κοινότητας** (μέχρι 480 εκλογείς)

στον αριθμό των τριακοσίων ή των τετρακοσίων ογδόντα αντίστοιχα, εγγεγραμμένων στο βασικό εκλογικό κατάλογο προστίθενται επιπλέον οι ετεροδημότες, οι εκλογείς των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκλογείς του άρθρου 27 της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών (στρατιωτικοί κ.λπ.).

7.2 Σε κάθε εκλογικό τμήμα μπορεί να υπάρχουν μέχρι και τρία είδη καταλόγων

1. Βασικός Εκλογικός Κατάλογος (περισσότεροι του ενός, εφόσον το τμήμα περιλαμβάνει συνοικισμούς)
2. Ειδικός Εκλογικός Κατάλογος Ετεροδημοτών (μόνο σε τμήματα με κάλη Ευρωεκλογών και εφόσον υπάρχουν ετεροδημότες στο τμήμα)
3. Ειδικός Εκλογικός Κατάλογος Κοινοτικών Εκλογέων (μόνον εφόσον στο τμήμα υπάρχουν κοινοτικοί εκλογείς - υπήκοοι κρατών μελών της Ε.Ε.).

7.3 Ενδείξεις στο βασικό εκλογικό κατάλογο

Κατωτέρω παρατίθενται οι ενδείξεις στο βασικό εκλογικό κατάλογο που τυχόν καταχωρούνται πριν την αναγραφή του ονόματος του εκλογέα και επεξηγείται η σημασία τους.

Δ: Διπλοεγγραφή (Ψηφίζει με Υπεύθυνη Δήλωση)

Ο εκλογέας είναι εγγεγραμμένος δύο φορές στους εκλογικούς καταλόγους της Χώρας. Θα επιτραπεί να ψηφίσει μόνο με υπεύθυνη δήλωση ότι δεν άσκησε το εκλογικό του δικαίωμα σε κάποιο άλλο τμήμα.

Ε: Ετεροδημότης (Ψηφίζει στις Αυτοδιοικητικές Εκλογές, ΔΕΝ ψηφίζει στις Ευρωεκλογές).

Ο εκλογέας δεν επιτρέπεται να ψηφίσει στο τμήμα για τις Ευρωεκλογές.

Για τις Ευρωεκλογές ψηφίζει αποκλειστικά σε εκλογικό τμήμα του Δήμου στον οποίο διαμένει και έχει υποβάλει αίτηση ετεροδημότη.

ΔΕ: Διπλοεγγραφή και Ετεροδημότης (Ψηφίζει στις Αυτοδιοικητικές Εκλογές με υπεύθυνη δήλωση, ΔΕΝ ψηφίζει στις Ευρωεκλογές)

ΠΡ: Ψηφίζει σε Προξενική Αρχή (Ψηφίζει με Υπεύθυνη Δήλωση)

Ο εκλογέας έχει εγγραφεί σε ειδικό εκλογικό κατάλογο ελληνικής προξενικής αρχής σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. για την ανάδειξη ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Για να

ψηφίσει στο εκλογικό τμήμα του Δήμου βασικής εγγραφής του, θα πρέπει να υπογράψει υπεύθυνη δήλωση ότι δεν ψήφισε κάπου αλλού.

Ισχύει για τις Ευρωεκλογές. Στις Αυτοδιοικητικές ψηφίζει κανονικά.

ΚΜ: Ψηφίζει σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ (Ψηφίζει με Υπεύθυνη Δήλωση)

Ο εκλογέας έχει εγγραφεί σε καταλόγους άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε. για να ψηφίσει αντιπροσώπους αυτής της Χώρας. Για να ψηφίζει στο εκλογικό τμήμα του Δήμου βασικής εγγραφής του θα πρέπει να υπογράψει υπεύθυνη δήλωση ότι δεν ψήφισε κάπου αλλού.

Ισχύει για τις Ευρωεκλογές. Στις Αυτοδιοικητικές ψηφίζει κανονικά.

Για το δεύτερο γύρο των αυτοδιοικητικών εκλογών υπάρχει μόνο η ένδειξη

Δ: Διπλοεγγραφή (Ψηφίζει με Υπεύθυνη Δήλωση)

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

Χωρίς ένδειξη: Ψηφίζει στις Αυτοδιοικητικές και στις Ευρωεκλογές

ΨΑ: Ψηφίζει ΜΟΝΟ στις Αυτοδιοικητικές Εκλογές

ΨΕ: Ψηφίζει ΜΟΝΟ στις Ευρωεκλογές

Δ: Διπλοεγγραφή (Ψηφίζει με Υπεύθυνη Δήλωση)

Ο εκλογέας είναι εγγεγραμμένος δύο φορές στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους της Χώρας. Ψηφίζει στις εκλογές με υπεύθυνη δήλωση, αναλόγως των ενδείξεων που τυχόν ακολουθούν δεξιά του «Δ» (Χωρίς Ένδειξη, ΨΑ, ΨΕ).

Β' ΚΥΡΙΑΚΗ υπάρχει μόνο ΨΕ: Δεν ψηφίζει Αυτοδιοικητικές

8. Βιβλία και έντυπα

Τα απαραίτητα για την εκλογική διαδικασία βιβλία και έντυπα, που θα χρησιμοποιηθούν από τις εφορευτικές επιτροπές και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες και όργανα, σχεδιάστηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών και εκτυπώθηκαν από το Εθνικό Τυπογραφείο.

9. Έκδοση προγράμματος ψηφοφορίας

(Άρθρα 5 παρ. 3 του ν.4255/2014, 23 και 125 του ν. 3852/2010 και άρθρο 56 του πδ/τος 26/2012)

Τρεις (3), τουλάχιστον, ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο **μέχρι την 22^α Μαΐου 2019**, οι δημοτικές αρχές εκδίδουν και δημοσιεύουν σε όλη την περιφέρειά τους πρόγραμμα ψηφοφορίας, το οποίο περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθορίζονται στο άρθρο 56 του πδ/τος 26/2012.

10. Παραλαβή του εκλογικού υλικού στο κατάστημα ψηφοφορίας από τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής

(Άρθρα 5 παρ. 3 του ν.4255/2014 και 78 παρ.1 του πδ/τος 26/2012)

Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, **οφείλει να βρίσκεται στον τόπο ψηφοφορίας το αργότερο** την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας της 26^{ης} Μαΐου 2019, δηλαδή **την 25^η Μαΐου 2019**, καθώς και την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας της 2^{ας} Ιουνίου 2019 (Β' Γύρος αυτοδιοικητικών εκλογών), δηλαδή **την 1^η Ιουνίου 2019**, προκειμένου να παραλάβει στο κατάστημα ψηφοφορίας από το δήμαρχο το εκλογικό υλικό που θα έχει αποσταλεί από τον Αντιπεριφερειάρχη και να ελέγξει την πληρότητά του (άρθρο 78 παρ.1 του πδ/τος 26/2012).

Εφεξής ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ευθύνεται ο ίδιος για την ασφαλή διαφύλαξη του υλικού.

Γ. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ**1. Παραλαβή καταστήματος ψηφοφορίας, εκλογικών ειδών και διευθέτηση αίθουσας ψηφοφορίας**

(Άρθρα 5 παρ. 2 και 3 του ν.4255/2014 και 78 παρ. 2 του πδ/τος 26/2012)

Μία ώρα πριν την έναρξή της ψηφοφορίας, τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής υποχρεούνται να βρίσκονται στον τόπο της ψηφοφορίας για να παραλάβουν, από το δήμαρχο ή από όποιον ορίσθηκε, το κατάστημα ψηφοφορίας, τις κάλπες, τα έπιπλα και σκεύη και τα υπόλοιπα εκλογικά είδη.

Μετά την παραλαβή των ανωτέρω εκλογικών ειδών, η εφορευτική επιτροπή φροντίζει για:

- τον ορισμό του ή των γραμματέων για τη σύνταξη των πρακτικών
- την προετοιμασία της αίθουσας για τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων των συνδυασμών
- την τακτοποίηση των θέσεων για τα μέλη της και τους αντιπροσώπους των συνδυασμών
- την τοποθέτηση της κάλπης μπροστά στο τραπέζι της και σε ύψος τέτοιο ώστε η άνω πλευρά της κάλπης που φέρει τη σχισμή, να είναι υπερυψωμένη από το επίπεδο του τραπεζιού
- τη διάταξη των ψηφοδελτίων των συνδυασμών των πολιτικών κομμάτων/συνασπισμών κομμάτων, των περιφερειακών, των δημοτικών, και των κοινοτικών συνδυασμών ή των υποψηφίων προέδρων κοινότητας, στο τραπέζι
- την εγκατάσταση των ειδικών διαχωρισμάτων ψηφοφορίας (παραβάν)

Κατά την ψηφοφορία, κάθε συνδυασμός έχει το δικαίωμα να διορίσει έναν αντιπρόσωπο και έναν αναπληρωτή αυτού σε κάθε εκλογικό τμήμα. Επίσης μπορεί να διορίσει έναν πληρεξούσιο σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

Ακολούθως, η εφορευτική επιτροπή και οι αντιπρόσωποι των συνδυασμών ανοίγουν και ελέγχουν την κάλπη. Στη συνέχεια η κάλπη κλείνεται από την επιτροπή.

Για τις παραπάνω ενέργειες, συντάσσεται πρακτικό που υπογράφεται από την εφορευτική επιτροπή και τους αντιπροσώπους των συνδυασμών και αμέσως μετά αρχίζει η προσέλευση των ψηφοφόρων (άρθρα 79, 80 και 81 του πδ/τος 26/2012).

2. Προσέλευση και αναγνώριση των ψηφοφόρων (άρθρα 5 παρ.3 του ν.4255/2014 και 82 του πδ/τος 26/2012)

Οι εκλογείς προσέρχονται στην αίθουσα ψηφοφορίας, ένας-ένας ή σε μικρές ολιγάριθμες ομάδες ή όπως ειδικότερα ορίζει η εφορευτική επιτροπή, η οποία αναγνωρίζει την ταυτότητά τους και επαληθεύει την εγγραφή τους στον εκλογικό κατάλογο.

Όπου έχουν συσταθεί ζεύγη εκλογικών τμημάτων, «Α'» και «Β'», με βάση τα ισχύοντα στη με αριθ. 29745/18.04.2019 ΥΑ περί διεξαγωγής εκλογικών διαδικασιών στα εκλογικά τμήματα, και δεδομένου ότι η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος κάθε εκλογέα ολοκληρώνεται με την ψηφοφορία στα «Α» και «Β» τμήματα, εφιστάται η προσοχή ώστε οι δικαστικοί αντιπρόσωποι να ενημερώνουν σχετικά τους εκλογείς.

Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και οι Στρατιωτικοί που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις Ένοπλες Δυνάμεις, ή στο Λιμενικό

Σώμα, οι οποίοι ψηφίζουν (μόνο για τις ευρωεκλογές) με βάση τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους στην περιφέρεια που υπηρετούν, προσέρχονται στο εκλογικό κατάστημα ατομικά και όχι συντεταγμένοι ή με οποιαδήποτε συνοδεία.

Η αναγνώριση των εκλογέων για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος γίνεται με βάση την **αστυνομική τους ταυτότητα** ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριό τους ή την άδεια οδήγησης ή το ατομικό βιβλιάριο υγείας όλων των ασφαλιστικών ταμείων.

Σημειώνεται ότι τυχόν «κομμένα» δελτία αστυνομικής ταυτότητας είναι αποδεκτά. Η αναγνώριση των στρατιωτικών και όσων υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας γίνεται από τις στρατιωτικές ή υπηρεσιακές τους ταυτότητες.

Ειδικότερα για τα διαβατήρια, επισημαίνεται ότι, αρκεί και ελληνικό διαβατήριο που έχει λήξει η ισχύς του, ακόμη και αν αυτό έχει εκδοθεί από την οικεία νομαρχιακή αυτοδιοίκηση πριν από τη μεταβίβαση της σχετικής αρμοδιότητας στην Ελληνική Αστυνομία.

Η αναγνώριση **των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** γίνεται με βάση ισχύον δελτίο ταυτότητας ή ισχύον διαβατήριο.

Μετά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος **και εφόσον ζητηθεί από τον εκλογέα**, χορηγείται σε αυτόν **έντυπη βεβαίωση** άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, που υπογράφεται και σφραγίζεται από τον Πρόεδρο της Εφορευτικής Επιτροπής, όπως ειδικότερα ορίζεται στο άρθρο 83 παρ.6 του πδ/τος 26/2012 (με τέτοιες έντυπες βεβαιώσεις θα είναι εφοδιασμένα όλα τα εκλογικά τμήματα).

Κατά την αναγνώριση των εκλογέων, ενδεχομένως να διαπιστωθούν για ορισμένους εκλογείς ασυμφωνίες, εξαιτίας λαθών ή άλλων αιτιών, μεταξύ των στοιχείων τους στον εκλογικό κατάλογο και αυτών της αστυνομικής ή υπηρεσιακής τους ταυτότητας.

Τέτοιες περιπτώσεις αλλά και οι αντίστοιχες προϋποθέσεις με τις οποίες είναι δυνατό να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα οι εκλογείς αυτοί, παρατίθενται κατωτέρω:

α) Τα στοιχεία εγγραφής τους στους εκλογικούς καταλόγους να μη συμπίπτουν απόλυτα με τα στοιχεία της αστυνομικής ή υπηρεσιακής τους ταυτότητας. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει οι εκλογείς να προσκομίσουν βεβαίωση ταυτοπροσωπίας, που εκδίδεται από τον οικείο δήμαρχο ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει και να αποδεικνύεται η ταυτότητά τους.

Ωστόσο, εναπόκειται στην κρίση της εφορευτικής επιτροπής να λάβει υπόψη της τα περαιτέρω στοιχεία που τυχόν αποδεικνύουν την ταυτότητα του εκλογέα, προκειμένου να του επιτρέψει να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.

β) Γυναίκες εκλογείς να έχουν εγγραφεί στον εκλογικό κατάλογο με το επώνυμο του συζύγου τους, ενώ στο δελτίο της αστυνομικής τους ταυτότητας φέρονται με το πατρικό τους επώνυμο ή και αντίστροφα.

γ) Γυναίκες εκλογείς που είχαν εγγραφεί στον εκλογικό κατάλογο με το επώνυμο του συζύγου τους και αφού διαζεύχθηκαν, αντικατέστησαν το δελτίο της αστυνομικής τους ταυτότητας, αλλάζοντας το επώνυμο του συζύγου τους με το επώνυμο του γένους τους, χωρίς να έχει γίνει σχετική διόρθωση των στοιχείων τους στον εκλογικό κατάλογο.

Στις παραπάνω β' και γ' περιπτώσεις, είναι δυνατή η εξακρίβωση της πραγματικής ταυτότητας των εκλογέων με αντιπαραβολή των στοιχείων του εκλογικού καταλόγου και της αστυνομικής ταυτότητας, ώστε να μην απαιτείται προσκόμιση και άλλων αποδεικτικών εγγράφων, εκτός βέβαια αν πρόκειται για εξαιρετική περίπτωση, κατά την οποία δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητας. Στην ειδική αυτή περίπτωση, οι εκλογείς θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με ανάλογο αποδεικτικό έγγραφο.

Σε κάθε περίπτωση, η εφορευτική επιτροπή είναι αρμόδια να κρίνει αν στις περιπτώσεις αυτές αποδεικνύεται η ταυτότητα των εκλογέων αυτών με οποιοδήποτε άλλο στοιχείο ή έγγραφο (π.χ. μνεία του γένους στην αστυνομική ταυτότητα ή ληξιαρχική πράξη γάμου).

3. Διπλοεγγεγραμμένοι

Σε περίπτωση τυχόν διπλοεγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους, υπάρχει **δίπλα στα στοιχεία του διπλοεγγεγραμμένου εκλογέα η ένδειξη «Δ»** (δηλαδή «διπλοεγγεγραμμένος»).

Κατά την ψηφοφορία ο διπλοεγγεγραμμένος εκλογέας υπογράφει ενώπιον του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής έντυπη υπεύθυνη δήλωση, με την οποία δηλώνει ότι, έχοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 113 παρ.2 του π.δ. 26/2012, έλαβε γνώση ότι είναι διπλοεγγεγραμμένος και ότι δεν ψήφισε ούτε προτίθεται να ψηφίσει την ημέρα αυτή σε άλλο εκλογικό τμήμα της χώρας.

Με αυτές τις έντυπες υπεύθυνες δηλώσεις εφοδιάζονται όλα τα εκλογικά τμήματα, μαζί με το λοιπό εκλογικό υλικό.

Κατά την υπογραφή της ανωτέρω υπεύθυνης δήλωσης, θα πρέπει να δοθεί από τους δικαστικούς αντιπροσώπους ιδιαίτερη προσοχή στη συμπλήρωση των στοιχείων του διπλοεγγεγραμμένου εκλογέα και **ιδιαίτερα στην ορθή αναγραφή του ειδικού εκλογικού αριθμού**, όπως αυτός προκύπτει από τον εκλογικό κατάλογο.

Στην υπεύθυνη δήλωση, θα πρέπει επίσης να αναγράφονται τα στοιχεία του εκλογικού τμήματος.

Περαιτέρω, οι δικαστικοί αντιπρόσωποι οφείλουν να τοποθετήσουν τις υπεύθυνες δηλώσεις των διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων **σε ιδιαίτερο φάκελο** και να τις παραδώσουν στο οικείο Πρωτοδικείο **ξεχωριστά από τον εκλογικό σάκο**.

Ο φάκελος αυτός, θα φέρει εξωτερικά την ένδειξη:

«Υπεύθυνες δηλώσεις διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων εκλογικού τμήματος.....ΔήμουΝομού.....»

Οι **κκ. Πρόεδροι Πρωτοδικών**, οφείλουν να συγκεντρώσουν τους ανωτέρω φακέλους με τις υπεύθυνες δηλώσεις διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων και να τους αποστείλουν, αμέσως μετά τις εκλογές, στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, προκειμένου να ακολουθήσει η σχετική παραβολή των στοιχείων.

4. Ετεροδημότες

Στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι ετεροδημότες ψηφίζουν στον τόπο διαμονής τους σε κοινά εκλογικά τμήματα μαζί με τους λοιπούς εκλογείς, υπό την προϋπόθεση ότι **υπέβαλαν σχετική αίτηση μέχρι 28.02.2019** και περιελήφθησαν σε ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.

Στην περίπτωση αυτή, πριν από το όνομα κάθε ετεροδημότη, στους βασικούς εκλογικούς καταλόγους, υπάρχει η ένδειξη «**Ε**» (δηλαδή Ετεροδημότης). Στους εκλογείς αυτούς, απαγορεύεται να ψηφίσουν στο δήμο, στους βασικούς εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι.

Εξυπακούεται ότι οι ετεροδημότες εκλογείς που θα μεταβούν στον τόπο της βασικής τους εγγραφής για να ψηφίσουν στις αυτοδιοικητικές εκλογές (την Κυριακή 26 Μαΐου), δεν θα είναι δυνατό να ψηφίσουν στον τόπο αυτόν για τις ευρωεκλογές επειδή, όπως προαναφέρθηκε, στο βασικό εκλογικό κατάλογο θα υπάρχει η ένδειξη «**Ε**» πριν το όνομά τους. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής δεν πρέπει να επιτρέπουν στους εκλογείς, οι οποίοι έχουν την ένδειξη **Ε** στο βασικό εκλογικό κατάλογο, να ψηφίσουν. Στην περίπτωση αυτή, θα ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα μόνο για τις αυτοδιοικητικές εκλογές.

Οι δικαστικοί αντιπρόσωποι, θα πρέπει επίσης να έχουν υπόψη τους ότι, για τον **υπολογισμό των πραγματικά εγγεγραμμένων** κάθε εκλογικού τμήματος, θα πρέπει **να αφαιρούνται οι ετεροδημότες και να θεωρούνται εγγεγραμμένοι μόνο όσοι δεν φέρουν την ένδειξη Ε πριν από το όνομά τους.**

Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται η αύξηση του συνόλου του εκλογικού σώματος που θα είχε σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση πλασματικού ποσοστού αποχής.

5. Παραλειφθέντες εκλογείς

Εκλογείς που είναι εγγεγραμμένοι σε δημοτολόγια ή μητρώα αρρένων δήμου της χώρας και που, χωρίς να έχουν αποστερηθεί του εκλογικού τους δικαιώματος, δεν περιλαμβάνονται για οποιαδήποτε άλλη αιτία στους εκλογικούς καταλόγους, **έχουν τη δυνατότητα**, σύμφωνα με

τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ.4 έως 8 του π.δ. 26/2012, **να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα** μέχρι και το τέλος διεξαγωγής της ψηφοφορίας σε οποιοδήποτε εκλογικό τμήμα του οικείου δήμου.

Για το σκοπό αυτό προσκομίζουν στην εφορευτική επιτροπή, εκτός από την αστυνομική τους ταυτότητα ή τα αναφερόμενα δικαιολογητικά στην παράγραφο Γ2 της παρούσας, με τα οποία γίνεται η αναγνώρισή τους **και πιστοποιητικό εγγραφής τους στα δημοτολόγια ή μητρώα αρρένων του δήμου εγγραφής τους.**

Τα πιστοποιητικά που θα προσκομίζουν οι ανωτέρω εκλογείς και τα οποία **θα εκδίδονται εις διπλούν**, θα φέρουν την κάτωθι ένδειξη:

«ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ της 26^{ης} Μαΐου 2019»

Οι ανωτέρω εκλογείς **θα υπογράψουν και σχετική υπεύθυνη δήλωση**, με την οποία θα δηλώνουν ότι δεν ψήφισαν ούτε προτίθενται να ψηφίσουν την ημέρα αυτή σε άλλο εκλογικό τμήμα και ότι δεν έχουν στερηθεί του εκλογικού τους δικαιώματος. Με έντυπες τέτοιες υπεύθυνες δηλώσεις εφοδιάζονται όλα τα εκλογικά τμήματα.

Μετά την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, τα στοιχεία τους θα προστίθενται στον εκλογικό κατάλογο του εκλογικού τμήματος που ψήφισαν και κατά την έκδοση των αποτελεσμάτων **οι εκλογείς αυτοί θα προσμετρώνται στους εγγεγραμμένους και στους ψηφίσαντες** του ίδιου τμήματος. Θα γίνεται δε και σχετική μνεία στο πρακτικό.

Τα πιστοποιητικά βάσει των οποίων ψηφίζουν οι εκλογείς αυτοί, θα τοποθετούνται μετά το τέλος της ψηφοφορίας στον εκλογικό σάκο, μαζί με τα λοιπά εκλογικά έγγραφα.

6. Τρόπος ψηφοφορίας – Σταυροί προτίμησης

(Άρθρο 5 παρ.3 του ν.4255/2014, 27 και 129Α του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, και άρθρα 62 και 69 του πδ/τος 26/2012 όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 249 του ν. 4610/2019 και άρθρο 83 παρ.1 και 2 του ίδιου πδ/τος)

Σε κάθε εκλογέα δίνεται, ανά εκλογή, ένας και μοναδικός φάκελος ο οποίος μονογράφεται κατά τη στιγμή της παράδοσής του από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και σφραγίζεται με την σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής. Μαζί με το φάκελο, δίνεται και πλήρης σειρά εντύπων ψηφοδελτίων όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν καθώς και από ένα λευκό ψηφοδέλτιο.

Ακολούθως, ο εκλογέας αποσύρεται στο ειδικό διαχώρισμα (παραβάν) όπου, χωρίς να είναι θεατός, θα τοποθετήσει στο φάκελο το ψηφοδέλτιο της επιλογής του. Στη συνέχεια ο εκλογέας, αφού κολλήσει τον φάκελο, επιστρέφει και, ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής και των λοιπών παρισταμένων, ρίχνει ο ίδιος το φάκελο στην κάλη (άρθρο 83 του πδ/τος 26/2012).

Η ίδια ακριβώς διαδικασία επαναλαμβάνεται διαδοχικά και χωρίς καμία άλλη καθυστέρηση για την επόμενη εκλογή.

Σταυροί προτίμησης

Ο σταυρός προτίμησης σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης ή κυανής απόχρωσης.

Στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος πρέπει να ενημερώνει τους εκλογείς ότι μπορούν να εκφράσουν την προτίμησή τους υπέρ τεσσάρων (4), κατ' ανώτατο όριο, υποψηφίων του συνδυασμού, σημειώνοντας στο ψηφοδέλτιο δίπλα στο όνομα του καθενός σταυρό προτίμησης. Συνεπώς στα ψηφοδέλτια των συνδυασμών **μπορούν να τεθούν μέχρι και τέσσερις (4) σταυροί προτίμησης.**

Σε περίπτωση όμως που τεθούν από εκλογέα περισσότεροι από τέσσερις σταυροί προτίμησης, το ψηφοδέλτιο αυτό δεν είναι άκυρο αλλά προσμετράται υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης.

Στις εκλογές για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών η εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος πρέπει να ενημερώνει τους εκλογείς ότι μπορούν να εκφράσουν την προτίμησή τους υπέρ:

- α) ενός (1) υποψηφίου σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν έως τρεις (3) περιφερειακούς συμβούλους,
- β) ενός (1) ή δύο (2) υποψηφίων σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν από τέσσερις (4) έως επτά (7) περιφερειακούς συμβούλους,
- γ) ενός (1) ή δύο (2) ή τριών (3) υποψηφίων σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν από οκτώ (8) έως και δώδεκα (12) περιφερειακούς συμβούλους και
- δ) ενός (1) ή δύο (2) ή τριών (3) ή τεσσάρων (4) υποψηφίων σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν περισσότερους από δώδεκα (12) περιφερειακούς συμβούλους.

Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους σταυρούς προτίμησης από τους ανωτέρω κατά περίπτωση οριζόμενους είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης.

Για τον υποψήφιο περιφερειάρχη δεν χρειάζεται σταυρός προτίμησης. Αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

Σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των περιφερειακών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 139 του ν. 3852/2010, δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και, αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

Στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών η εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος πρέπει να ενημερώνει τους εκλογείς ότι μπορούν να εκφράσουν την προτίμησή τους υπέρ υποψηφίων δημοτικών συμβούλων ως εξής:

α) σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια, υπέρ ενός (1) ή δύο (2) ή τριών (3) υποψηφίων, δηλαδή μέχρι τρεις σταυρούς προτίμησης

β) σε δήμους που αποτελούνται από μονοεδρικές, διεδρικές ή τριεδρικές εκλογικές περιφέρειες, υπέρ ενός (1) υποψηφίου της περιφέρειας στους καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένοι και υπέρ ενός (1) υποψηφίου όλων των άλλων εκλογικών περιφερειών

γ) σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες των τριών εκλογικές περιφέρειες, υπέρ ενός (1) ή δύο (2) ή τριών (3) υποψηφίων της περιφέρειας στους καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένοι ή/και υπέρ ενός (1) υποψηφίου σε μία από τις άλλες εκλογικές περιφέρειες του οικείου δήμου

Για την **εκλογή συμβουλίων κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων**, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή δύο (2) υποψηφίων συμβούλων κοινότητας στις κοινότητες που εκλέγουν πενταμελή, επταμελή, ενδεκαμελή ή δεκαπενταμελή Συμβούλια.

Για την **εκλογή προέδρων κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων**, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός (1) υποψηφίου.

Ψηφοδέλτιο που φέρει περισσότερους από τους επιτρεπόμενους σταυρούς προτίμησης, είναι έγκυρο και προσμετράται υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης. **Εξαιρούνται τα ενιαία ψηφοδέλτια υποψηφίων προέδρων συμβουλίων κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων**, όπου, ψηφοδέλτιο το οποίο δεν φέρει κανέναν σταυρό ή φέρει περισσότερους του ενός (1) σταυρούς, **θεωρείται άκυρο**.

Για τον υποψήφιο δήμαρχο, δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και, αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

Σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 33, δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και αν σημειωθεί δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

7. Πρωτόκολλο ψηφοφορίας (Άρθρο 84 του π.δ. 26/2012)

Η εφορευτική επιτροπή τηρεί πρωτόκολλο ψηφοφορίας, αριθμημένο και μονογραφημένο από την οικεία περιφερειακή ενότητα, στο οποίο καταχωρίζονται **κατά αύξουσα αρίθμηση** τα στοιχεία των εκλογέων που ψήφισαν. Στη στήλη που αναγράφεται ο ειδικός εκλογικός αριθμός αρκεί η αναγραφή του αύξοντα αριθμού του εκλογικού καταλόγου, για την αποφυγή καθυστερήσεων. Με το πέρας της ψηφοφορίας, το πρωτόκολλο κλείνεται και

υπογράφεται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής. Οι αντιπρόσωποι ή οι αναπληρωτές τους μπορούν επίσης να υπογράψουν το πρωτόκολλο ψηφοφορίας.

8. Διευκολύνσεις εκλογών

α) Εκλογείς, οι οποίοι δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε παρατεταμένη αναμονή προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα όπως π.χ. κυοφορούσες γυναίκες, υπερήλικες, άτομα με αναπηρία, ασθενείς κ.λπ., καθώς και όσοι καλύπτουν υπηρεσιακές ανάγκες (όπως αξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας ή υπάλληλοι που εκτελούν υπηρεσία για τις εκλογές), πρέπει να ψηφίζουν με απόλυτη προτεραιότητα. Για το σκοπό αυτό απευθύνονται στον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής ή σε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να τους εξυπηρετήσουν.

β) Εκλογείς, οι οποίοι λόγω σωματικής αδυναμίας δεν μπορούν να διεκπεραιώσουν αυτοδύναμα τις προβλεπόμενες ενέργειες της ψηφοφορίας, έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τη συνδρομή του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής ή άλλου μέλους της εφορευτικής επιτροπής, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να την παράσχουν (άρθρο 83 παρ.3 του πδ/τος 26/2012).

9. Ψηφοφορία μελών εφορευτικών επιτροπών, εφόρων και αναπληρωτών τους, δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών που μετέχουν στην εκλογική διαδικασία, τακτικών και αναπληρωτών αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής, στρατιωτικών, ανδρών φρουράς, ναυτικών , διερμηνέων τουρκικής γλώσσας και κρατουμένων

Όσα αφορούν στην ψηφοφορία των εν λόγω κατηγοριών εκλογέων ρυθμίζονται με κάθε λεπτομέρεια στα άρθρα 82 παρ.4 έως 8, 53, 54 του πδ/τος 26/2012. Για την ψηφοφορία των δικαστικών αντιπροσώπων και των μελών των μελών των εφορευτικών επιτροπών εφαρμόζονται τα άρθρα 62 και 69 του ίδιου πδ/τος, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 249 του ν. 4610/2019.

Για την ψηφοφορία των στρατιωτικών, του προσωπικού των Σωμάτων Ασφαλείας και των ανδρών φρουράς των εκλογικών τμημάτων που διατίθεται για τις ανάγκες των εκλογών ή μετακινείται για άλλους υπηρεσιακούς λόγους, ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 53, 82 παρ.5, 6 και 7 του πδ/τος 26/2012. Οι εκλογείς αυτοί, ψηφίζουν σε εκλογικό τμήμα του δήμου όπου εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία, βάσει ειδικών ονομαστικών καταστάσεων, που συντάσσονται και υπογράφονται από τον διοικητή της μονάδας στην οποία υπάγονται και εφόσον βέβαια είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του άρθρου 27 οποιασδήποτε εκλογικής περιφέρειας, οι οποίοι έχουν επικυρωθεί από το οικείο Πρωτοδικείο. Οι καταστάσεις των

εκλογέων αυτών, υποβάλλονται απευθείας στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής του εκλογικού τμήματος, όπως ειδικότερα ορίζουν οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 7 του άρθρου 82 του π.δ. 26/2012.

Με την ίδια διαδικασία ψηφίζει στο λιμένα έκτακτου κατάπλου και το προσωπικό των πολεμικών πλοίων που λόγω υπηρεσιακών αναγκών την ημέρα των εκλογών δε θα βρίσκεται σε προγραμματισμένο λιμένα κατάπλου.

Οι **ναυτικοί** ψηφίζουν σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 27 παρ.7 και 82 παρ.8 του πδ/τος 26/2012 και στην αριθ.15297/15.4.2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ναυτιλίας και Αιγαίου, η οποία και ισχύει.

Κρατούμενοι που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν, ψηφίζουν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 παρ.2 του πδ/τος 26/2012 και τα οριζόμενα στην αριθ.31335/23.04.2019 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ειδικά για τους **διερμηνείς της τουρκικής γλώσσας** του άρθρου 64 του ανωτέρω διατάγματος, επειδή δεν καθορίζεται ο τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, προσθέτουμε ότι, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις των άρθρων 62 και 69, που ρυθμίζουν τα σχετικά με την ψηφοφορία των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και των μελών των εφορευτικών επιτροπών.

Οι δικαστικοί αντιπρόσωποι και τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών ψηφίζουν στα τμήματα που εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους.

Μετά την τροποποίηση των άρθρων 62 και 69 του πδ/τος 26/2012 με το άρθρο 249 του ν. 4610/2019 και δεδομένου ότι την 26^η Μαΐου 2019 διενεργούνται περισσότερες της μιας εκλογικές διαδικασίες ταυτόχρονα σε διαφορετικά εκλογικά τμήματα (Α' και Β'), οι δικαστικοί αντιπρόσωποι και τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών **ψηφίζουν και** στο εκλογικό τμήμα, στο οποίο δεν ασκούν τα καθήκοντά τους, εφόσον το δικαιούνται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο. Ειδικότερα, για τους δικαστικούς αντιπροσώπους που ασκούν τα καθήκοντά τους σε Α' ή Β' τμήμα, σύμφωνα με την υπ' αρ. 29745/18-4-2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, αυτοί ψηφίζουν αντίστοιχα και στο άλλο τμήμα του ζεύγους. Για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος γίνεται μνεία στο βιβλίο πρακτικών και αναγράφονται τα στοιχεία τους στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας κάθε τμήματος.

Οι **αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι** αυτών ψηφίζουν στις **περιφερειακές εκλογές**, μόνο αν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο δήμου της οικείας περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντα τους αυτά. Αν δεν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου που ανήκει το εκλογικό τμήμα, στο οποίο ασκούν τα καθήκοντα τους και είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου της οικείας περιφέρειας, τότε

υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται ο δήμος στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι γραμμένοι και ψηφίζουν (άρθρο 134 του ν. 3852/2010)

Τέλος, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 69 του πδ/τος 26/2012, παρέχεται η δυνατότητα και στους αναπληρωτές εφόρους καθώς και σε όσους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς μετέχουν στην εκλογική διαδικασία - και εφόσον έχουν οριστεί γι' αυτό με σχετική απόφαση του οικείου εφόρου – να ψηφίζουν σε εκλογικό τμήμα της έδρας του εφόρου, που ορίζεται από αυτόν (άρθρο 5 παρ.3 του ν.4255/2014).

10. Ενστάσεις κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας

(Άρθρα 5 παρ.3 του ν.4255/2014, και 85 του πδ/τος 26/2012)

Κάθε εκλογέας ή υποψήφιος ή αντιπρόσωπος αυτού έχει το δικαίωμα να υποβάλει στην εφορευτική επιτροπή ενστάσεις, σχετικές με παραβάσεις νόμου που συντελέστηκαν κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας μέσα ή έξω από το εκλογικό τμήμα. Οι ενστάσεις είναι έγγραφες και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο βιβλίο πρακτικών της επιτροπής. Η υποβολή οποιασδήποτε ένστασης δεν διακόπτει την ψηφοφορία.

Για τις ενστάσεις και για κάθε άλλο ζήτημα που τυχόν προκύψει, αποφασίζει η εφορευτική επιτροπή αιτιολογημένα, είτε αμέσως είτε μετά το τέλος της ψηφοφορίας. Για τη διευκόλυνση των εκλογέων και προκειμένου να μην καθυστερεί η εκλογική διαδικασία συνιστάται η εξέταση των ενστάσεων να γίνει μετά το πέρας της ψηφοφορίας. Ειδικά για την εγκυρότητα των ψηφοδελτίων, μπορεί να υποβληθεί ένσταση από κάθε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, από τον δικαστικό αντιπρόσωπο και τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους των συνδυασμών. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η εφορευτική επιτροπή αποφασίζει, κατόπιν ακρόασης του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής.

11. Τήρηση της τάξης κατά την ψηφοφορία

(Άρθρο 5 παρ.3 του ν.4255/2014 και άρθρα 86 και 87 του πδ/τος 26/2012)

Η φροντίδα για την τήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας στον τόπο της ψηφοφορίας και γύρω από αυτόν ανήκει στην εφορευτική επιτροπή. Για το σκοπό αυτό και εφόσον κριθεί απαραίτητο, η προορισμένη δύναμη της αστυνομίας υπάγεται σ' αυτήν και εκτελεί αμέσως τις αιτήσεις και υποδείξεις της. Κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, αν η εφορευτική επιτροπή ή μέλη της, γίνουν ένοχοι αξιόποινης πράξης ή παράβασης του εκλογικού νόμου, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, συντάσσει έκθεση για την πράξη αυτή και φροντίζει για τη δίωξη του υπαιτίου αμέσως μετά το πέρας της εκλογής (άρθρα 66 παρ.2 και 86 του π.δ. 26/2012), διαβιβάζοντας το σχετικό φάκελο στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Η παρουσία οποιασδήποτε ένοπλης δύναμης στον τόπο της ψηφοφορίας ή γύρω από αυτόν, εκτός από τη φρουρά που προαναφέρθηκε, απαγορεύεται. Η αρμοδιότητα αυτή ανήκει στην εφορευτική επιτροπή, η οποία μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή της αστυνομίας κατά τα ανωτέρω.

Στον τόπο της ψηφοφορίας ή στον ευρύτερο χώρο δεν επιτρέπεται να πλησιάσει κανένας εκλογέας ή πολίτης ή αξιωματικός, που φέρει όπλο ή άλλο πρόσφορο για επίθεση όργανο. Η είσοδος στο κατάστημα ψηφοφορίας, επιτρέπεται μόνο σε όσους εκτελούν τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία καθήκοντα και στους εκλογείς που προσέρχονται να ψηφίσουν.

12. Παρακολούθηση ψηφοφορίας από ανταποκριτές εφημερίδων

Στους ανταποκριτές του ξένου τύπου, ραδιοφώνου και τηλεόρασης, κινηματογραφιστές και φωτορεπόρτερ, στους διερμηνείς που θα τους συνοδεύουν, καθώς και σε τυχόν παρατηρητές του ΟΑΣΕ, επιτρέπεται η είσοδος στα εκλογικά τμήματα, για τη διευκόλυνση του έργου τους. Τα πρόσωπα αυτά, θα πρέπει όμως να είναι εφοδιασμένα με ειδικές ταυτότητες της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης & Επικοινωνίας.

Για τους Έλληνες δημοσιογράφους και τους εκδότες του περιοδικού τύπου, επιτρέπεται η είσοδος με την επίδειξη επαγγελματικής ταυτότητας ή ταυτότητας της Ένωσης Συντακτών.

Επισημαίνεται ότι, η είσοδος και παρουσία των ανωτέρω προσώπων στα εκλογικά τμήματα, δεν μπορεί να εμποδίζει την κανονική διεξαγωγή της ψηφοφορίας και να προκαλεί καθυστερήσεις.

13. Παράταση της ψηφοφορίας

(Άρθρα 5 παρ.3 του ν.4255/2014 και 89 παρ.1 του πδ/τος 26/2012)

Με την παρέλευση της καθορισμένης ώρας λήξης της ψηφοφορίας και εφόσον διαπιστωθεί ότι υπάρχουν ακόμη εκλογείς που επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, η εφορευτική επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ψηφοφορία για δύο ώρες κατ' ανώτατο όριο. Σε περίπτωση διακοπής, για οποιονδήποτε λόγο, της ψηφοφορίας, αυτή παρατείνεται με συμφωνία και του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής, για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια της τυχόν διακοπής.

Σε εξαιρετικές και απόλυτα δικαιολογημένες περιπτώσεις, η εφορευτική επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ψηφοφορία και πέρα από τις δύο ώρες καθώς και από το χρόνο που διήρκεσαν οι διακοπές, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των παρόντων εκλογέων.

14. Τέλος ψηφοφορίας. Διαλογή ψήφων. Εξαγωγή και ανακοίνωση αποτελεσμάτων (Άρθρα 5 παρ.3 του ν.4255/2014, 29 και 134 παρ. 1 του ν. 3852/2010 και 89, 90, 91, 92, 93, 94 του πδ/τος 26/2012)

Μετά τη λήξη της ψηφοφορίας, ο Πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής κηρύσσει το τέλος της ψηφοφορίας και κλείνονται οι πόρτες του εκλογικού καταστήματος (άρθρο 89 παρ.2 του πδ/τος 26/2012). Αμέσως μετά, αρχίζει η διαδικασία ανοίγματος της κάλπης, αρίθμησης των φακέλων, διαλογής των ψήφων και ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας στους Αντιπεριφερειάρχες.

Η διαδικασία εξαγωγής και ανακοίνωσης του αποτελέσματος της ψηφοφορίας, περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:

14.1 Σύνταξη πρακτικού – βιβλίο διαλογής ψήφων

Αμέσως μετά το τέλος της ψηφοφορίας συντάσσεται πρακτικό, στο οποίο αναφέρονται ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους εκλογέων, ο αριθμός εκείνων που ψήφισαν, η ώρα λήξης της ψηφοφορίας, καθώς και ο λόγος τυχόν παράτασής της. Επίσης στο πρακτικό πιστοποιείται ότι η κάλπη βρέθηκε άθικτη κατά τη στιγμή του ανοίγματός της (άρθρο 89 παρ.2 και 3 του πδ/τος 26/2012).

Για τη διευκόλυνση των εργασιών τους, οι εφορευτικές επιτροπές μπορούν, στο βιβλίο διαλογής ψήφων υπέρ συνδυασμών και υπέρ υποψηφίων, αντί να αναγράφουν ιδιοχείρως την επωνυμία των συνδυασμών και τα ονόματα των υποψηφίων, να επικολλούν στην σελίδα του βιβλίου το αντίστοιχο έντυπο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού ή το ειδικό έγγραφο που παρέχει το Υπουργείο Εσωτερικών από την ιστοσελίδα του.

14.2. Άνοιγμα κάλπης – Καταμέτρηση φακέλων

Μετά τη σύνταξη του ανωτέρω πρακτικού, ο Πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής, ορίζει τα καθήκοντα κάθε μέλους της επιτροπής.

Η κατωτέρω περιγραφόμενη διαδικασία ακολουθείται διαδοχικά ανά εκλογή και έχει ως εξής:

Ο Πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής, παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων των συνδυασμών, ανοίγει την κάλη. Ακολούθως καταμετρώνται οι φάκελοι, χωρίς να ανοιχτούν. Το αποτέλεσμα της καταμέτρησης αναγράφεται ολογράφως στο βιβλίο πρακτικών και κατόπιν τοποθετούνται οι φάκελοι πάλι στην κάλη. Εάν από την καταμέτρηση προκύψει διαφορά μεταξύ του αριθμού των φακέλων και των εκλογέων που ψήφισαν, εφαρμόζονται όσα αναλυτικά ορίζονται στις παρ.3 έως και 6 του άρθρου 90 του πδ/τος 26/2012.

14.3 Διαλογή ψήφων – διαβίβαση αποτελεσμάτων

Μετά την αρίθμηση των φακέλων αρχίζει η αποσφράγισή τους και η διαλογή των ψήφων, κατά τον τρόπο που ορίζεται με κάθε λεπτομέρεια στα άρθρα 91, 92 και 93 του πδ/τος 26/2012.

Αμέσως μετά τη διαλογή των ψηφοδελτίων και χωρίς καμία καθυστέρηση, ο Πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ανακοινώνει εγγράφως στον Αντιπεριφερειάρχη, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το εκλογικό τμήμα, **το αποτέλεσμα της διαλογής κατά συνδυασμούς**. Η ανακοίνωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

- ✓ τον ολικό αριθμό των εγγεγραμμένων στο εκλογικό τμήμα εκλογέων
- ✓ τον ολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν
- ✓ τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων
- ✓ τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων
- ✓ τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων
- ✓ το συνολικό αριθμό των άκυρων και λευκών ψηφοδελτίων
- ✓ τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός

Ακολουθεί η διαλογή ψήφων υπέρ των υποψηφίων των συνδυασμών και μετά το πέρας αυτής, ανακοινώνεται το αποτέλεσμα στον Αντιπεριφερειάρχη της περιφερειακής ενότητας της έδρας του νομού.

Μετά το τέλος της διαλογής των ψηφοδελτίων, κλείνεται ο πίνακας στο βιβλίο διαλογής με πράξη που συντάσσεται πάνω σε αυτόν και υπογράφεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής, τα λοιπά μέλη αυτής και τους παρόντες αντιπροσώπους των συνδυασμών. Στην πράξη, που συντάσσεται στο τέλος του πίνακα, αναφέρεται το άθροισμα των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και στην πράξη που συντάσσεται στον πίνακα των

υποψηφίων των συνδυασμών, αναγράφεται το άθροισμα των σταυρών προτίμησης που έλαβε κάθε υποψήφιος.

Στη συνέχεια συντάσσεται από την εφορευτική επιτροπή **άλλη πράξη**, η οποία καταχωρίζεται στο βιβλίο πράξεων της εφορευτικής επιτροπής και υπογράφεται από όλα τα ανωτέρω πρόσωπα. Στην πράξη αυτή αναφέρονται:

- η ημέρα και η ώρα του πέρατος της διαλογής
- ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων στο εκλογικό τμήμα εκλογέων
- ο συνολικός αριθμός των εκλογέων που ψήφισαν
- ο συνολικός αριθμός των φακέλων που βρέθηκαν στην κάλπη
- ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων
- ο αριθμός των άκυρων ψηφοδελτίων
- ο αριθμός των λευκών ψηφοδελτίων
- το σύνολο των άκυρων και λευκών ψηφοδελτίων
- ο αριθμός των ψηφοδελτίων που προσβλήθηκαν ως άκυρα, αλλά κηρύχτηκαν έγκυρα
 - ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων (συμπεριλαμβανομένων και αυτών που κηρύχτηκαν έγκυρα κατά την προηγούμενη περίπτωση) τα οποία έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε υποψήφιος.

Η πράξη αυτή διαβάζεται δημόσια και αντίγραφό της αποστέλλεται αμέσως στον Αντιπεριφερειάρχη και στο δήμαρχο, στην περιφέρεια των οποίων υπάγεται το εκλογικό τμήμα (άρθρο 93 παρ.2 του π.δ. 26/2012).

Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, οφείλουν να υποβάλουν στον οικείο έφορο έγγραφη αναφορά για κάθε αξιοσημείωτο γεγονός που έλαβε χώρα κατά την διενέργεια της εκλογής (άρθρο 66 παρ.3 εδάφια β' και γ' του π.δ. 26/2012).

Τέλος, μετά από τις ανωτέρω ενέργειες, όλο το εκλογικό υλικό τοποθετείται στον ειδικό εκλογικό σάκο, όπως ειδικότερα περιγράφεται στο άρθρο 94 παρ.1 του π.δ. 26/2012.

14.4 Εγκυρότητα – Ακυρότητα ψηφοδελτίων

Από το πνεύμα των συνταγματικών διατάξεων, της εκλογικής νομοθεσίας, αλλά και από τις αποφάσεις του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, συνάγεται ότι κατά την κρίση των ενστάσεων κατά του κύρους των ψηφοδελτίων, επιβάλλεται η αποφυγή κάθε υπερβολής.

Συγκεκριμένα οι διατάξεις που προβλέπουν ακυρότητα των ψηφοδελτίων κατά την ψηφοφορία, θα πρέπει να εφαρμόζονται μόνο στις περιπτώσεις εκείνες, όπου σαφώς προκύπτουν ελαττώματα που βάσιμα μπορεί να θεωρηθούν ότι οδηγούν στην παραβίαση του απορρήτου της ψηφοφορίας.

Τα άρθρα 72 έως 76 του πδ/τος 26/2012 αναφέρονται στην εγκυρότητα και ακυρότητα των ψηφοδελτίων και αποδίδουν το πνεύμα του νομοθέτη ως προς την αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών, για τα οποία η τελική κρίση έχει ανατεθεί στη Δικαιοσύνη.

Επιπλέον, κρίνεται χρήσιμο να διευκρινιστεί ότι, δεν αποτελούν κατά κανόνα λόγο ακύρωσης από τις εφορευτικές επιτροπές, ήσσονος σημασίας διαφορές των ψηφοδελτίων, οι οποίες ενδέχεται να οφείλονται σε:

- συνήθεις τυπογραφικές αβλεψίες
- ασήμαντες αποκλίσεις από τις οριζόμενες διαστάσεις (στις οποίες η σχετική απόφαση αναφέρεται με τη λέξη "περίπου"), αναπόφευκτες άλλωστε κατά την κοπή των φύλλων του χαρτιού
- απλές παραλλαγές της απόχρωσης ή της ποιότητας του χαρτιού
- ατέλειες στην κοπή των πλευρών
- στίγματα ή ξέσματα, που επέφερε η εκτύπωση του μεγάλου όγκου των ψηφοδελτίων

15. Παράδοση σάκων στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου

Μετά την τοποθέτηση και του εκλογικού υλικού της ψηφοφορίας, ο εκλογικός σάκος σφραγίζεται από την εφορευτική επιτροπή. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής υποχρεούται να παραδώσει **αυτοπροσώπως** το σφραγισμένο εκλογικό σάκο στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου.

Στο σάκο των αποτελεσμάτων των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχουν το δικαίωμα να βάλουν τη σφραγίδα τους και οι αντιπρόσωποι των κομμάτων/συνασπισμών κομμάτων.

Σε περίπτωση που η μετάβαση στην έδρα του Πρωτοδικείου είναι δυσχερής ή δαπανηρή, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής οφείλει να παραδώσει τον παραπάνω εκλογικό σάκο στον Πρόεδρο του πλησιέστερου Πρωτοδικείου, ο οποίος οφείλει να τον αποστείλει αμέσως με το ασφαλέστερο μέσο στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου (άρθρο 94 παρ.1 του πδ/τος 26/2012).

Η εφορευτική επιτροπή, πριν από την αποχώρησή της από το εκλογικό κατάστημα, παραδίδει στο δήμαρχο την κάλπη, αφού προηγουμένως τοποθετήσει μέσα σε αυτήν, τα πλεονάζοντα εκλογικά είδη.

Η ευθύνη για την ασφαλή φύλαξη των ανωτέρω ειδών ανήκει στο εξής στον δήμαρχο (άρθρο 93 παρ.3 του πδ/τος 26/2012).

16. Καθήκοντα των εφόρων των αντιπροσώπων δικαστικής αρχής την επομένη των εκλογών

Οι έφοροι των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής υποχρεούνται απαραίτητως να γνωστοποιήσουν εγγράφως στο Υπουργείο Εσωτερικών την επομένη των εκλογών:

α) Προκειμένου για τους δικαστικούς αντιπροσώπους, τακτικούς ή αναπληρωματικούς, που δεν παρουσιάστηκαν στα εκλογικά τμήματα, στα οποία διορίστηκαν, το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητά τους και τη διεύθυνσή τους.

β) Προκειμένου για τους αναπληρωτές δικαστικούς αντιπροσώπους που δεν χρησιμοποιήθηκαν, το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητά τους, την ημέρα και ώρα που παρουσιάστηκαν σε αυτούς και το λόγο της μη χρησιμοποίησής τους.

17. Σύνταξη πινάκων αποτελεσμάτων ψηφοφορίας

17.1 Σύνταξη πινάκων αποτελεσμάτων ψηφοφορίας των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το αρμόδιο Πρωτοδικείο συντάσσει για κάθε εκλογική περιφέρεια της αρμοδιότητάς του και κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των παρ.1, 2, 4, 5 και 8 του άρθρου 98 του π.δ. 26/2012, πίνακες των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας. Ειδικότερα, ο πίνακας των αποτελεσμάτων που προβλέπεται στην παρ.4 του ανωτέρω άρθρου 98 πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- α.** τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων στην εκλογική περιφέρεια και στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του άρθρου 27 του π.δ. 26/2012, καθώς επίσης και στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των ετεροδημοτών και των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- β.** τον αριθμό όλων των εκλογέων που ψήφισαν στην περιφέρεια
- γ.** τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων
- δ.** τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων
- ε.** τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων
- στ.** την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, δηλαδή το σύνολο των **εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός** κόμματος ή συνασπισμός συνεργαζομένων κομμάτων σε ολόκληρη την εκλογική περιφέρεια

Επισημαίνεται εδώ, ότι **τα λευκά ψηφοδέλτια δεν προσμετρώνται στα έγκυρα** (άρθρο 98 παρ.8 του π.δ. 26/2012).

Μετά την κατάρτιση του ανωτέρω πίνακα, ο Πρόεδρος του αρμόδιου Πρωτοδικείου αποστέλλει χωρίς καμία καθυστέρηση **επικυρωμένο αντίγραφο στο Υπουργείο Εσωτερικών** για τις εργασίες της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής.

Επίσης, το αρμόδιο Πρωτοδικείο συντάσσει για κάθε εκλογική περιφέρεια της αρμοδιότητάς του, δεύτερο πίνακα αποτελεσμάτων με τον **αριθμό των σταυρών προτίμησης που έλαβε κάθε υποψήφιος**, κατά τα οριζόμενα στην παρ.2 και στην παρ.4 του ανωτέρω άρθρου 98 του π.δ. 26/2012. **Επικυρωμένο αντίγραφο** του ανωτέρω πίνακα, **αποστέλλει** ο Πρόεδρος του αρμόδιου Πρωτοδικείου αμέσως **στον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου Αθηνών**, προκειμένου να καταρτίσει συγκεντρωτικό πίνακα αποτελεσμάτων για όλη την επικράτεια με τα στοιχεία και κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στις παρ. 2 και 4 του άρθρου 98 του π.δ. 26/2012, ώστε να προβεί στη συνέχεια στην ανακήρυξη των εκλεγέντων.

19. Ανακήρυξη και γνωστοποίηση των εκλεγέντων (Άρθρο 7 του ν.4255/2014)

Η ανακήρυξη των εκλεγέντων και των αναπληρωματικών τους ενεργείται από το Πρωτοδικείο Αθηνών, στο οποίο διαβιβάζεται απόσπασμα της απόφασης της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ.5 και 6 εδ.α, του προτελευταίου εδαφίου της παρ.3 του άρθρου 98 και της παρ.4 του άρθρου 103 του π.δ. 26/2012 στις οποίες παραπέμπουν οι διατάξεις του άρθρου 7 του ν.4255/2014.

Η απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών για την ανακήρυξη των εκλεγέντων, κοινοποιείται με επιμέλεια του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών σε όλους τους υποψηφίους και αποστέλλεται το ταχύτερο στο Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο ανακοινώνει το περιεχόμενο της ανωτέρω απόφασης στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στη Βουλή των Ελλήνων.

Η παρούσα εγκύκλιος θα αποσταλεί στους δήμους και στις εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων της χώρας με φροντίδα των Αντιπεριφερειάρχων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Προεδρία Δημοκρατίας

- Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων
2. Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού
 3. Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Διοικητικού
 4. Όλα τα Υπουργεία
Διευθύνσεις Διοικητικού
 5. Γενικά Επιτελεία: Εθνικής Άμυνας,
Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας
Δ/σεις Προσωπικού
 6. Αρχηγεία: Ελληνικής Αστυνομίας,
Λιμενικού Σώματος
και Πυροσβεστικού Σώματος
Δ/σεις Διοικητικού
 7. Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
 8. Συμβούλιο της Επικρατείας
 9. Άρειος Πάγος
 10. Εισαγγελία Αρείου Πάγου
 11. Ελεγκτικό Συνέδριο
 12. Εφετεία και Εισαγγελίες Εφετών (μέσω
οικείων Αντιπεριφερειάρχων)
 13. Πρωτοδικεία Κράτους και Εισαγγελίες
Πρωτοδικών (μέσω οικείων
Αντιπεριφερειάρχων)
 14. κκ. Συντονιστές Αποκεντρωμένων
Διοικήσεων
 15. Περιφέρεια Αττικής
 16. κκ. Περιφερειάρχες
 17. κκ. Αντιπεριφερειάρχες
 18. Περιφερειακές Ενότητες έδρας νομών
 19. Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας
(μέσω οικείων Αντιπεριφερειάρχων)
 20. κκ. Εφόρους δικαστικών
αντιπροσώπων (μέσω οικείων
Αντιπεριφερειάρχων)
 21. Εφορευτικές Επιτροπές εκλογικών

- τμημάτων (μέσω οικείων
Αντιπεριφερειάρχων)
22. Δήμους της χώρας (μέσω οικείων
Αντιπεριφερειάρχων)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Γεν. Διευθυντή Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
5. Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
6. Διεύθυνση Εκλογών
7. Γραφείο Τύπου